

Лесь Курбас став автором нового лексикону у сценічному мистецтві ХХ століття. Спадщина його умовного, метафоричного театру назавжди вписала золотими літерами образ майбутнього актора театру як «розумного-Арлекіна», головним завданням якого у мистецтві театру є плекати своє виконавство за власним розумом і вимогою часу.

Література:

1. Бобошко Ю.М. Режисер Лесь Курбас. Київ: Мистецтво, 1987. 197 с.
2. Веселовська Г. І. Дванадцять вистав Леся Курбаса: Навч. посіб. Київ: ДЦТМ імені Леся Курбаса, 2005. 316 с.
3. Лесь Курбас: Статті и воспоминания о Лесе Курбасе. Литературное наследие. Москва: Искусство, 1988. 463 с.

**Бугайова Вікторія Олександрівна,
заслужений працівник культури України, кандидат мистецтвознавства,
старший викладач кафедри режисури
Харківської державної академії культури**

**ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ
ПІД ЧАС СТВОРЕННЯ ПОСТАНОВОЧНОГО ПЛАНУ**

Сценічне мистецтво ХХІ ст. орієнтується на нові форми, технології, методи, а також засоби виразності під час створення того, чи іншого видовища. Так, технічний та науковий прогрес у практиці режисера потребує використання нових термінів під час роботи на сценічній площині та при створенні постановочного плану. Тому набуває актуальності питання створення, тлумачення та адаптації актуальних понять. Такий процес можна назвати пристосуванням сучасної термінології у режисерській практиці. Постановочний план обов'язковий у процесі створення будь-якого дійства етюд, концертного номеру, естрадної вистави, масового видовища. Він є керівництвом до дії, містить завдання для всіх цехів, що включені в загальний процес підготовки майбутнього дійства. Постановочний план є тим чинником, що формує задум режисера, важливий елемент роботи режисера над створенням художньо-образного вирішення дії, що відбуватиметься на сцені.

У постановочному плані режисер зобов'язаний передбачити та врахувати всі компоненти багатоструктурної сценічної композиції. Так, особливо важливим під час створення та розробки постановочного плану є врахування всіх засобів виразності, що будуть використовуватися у майбутньому дійстві.

Необхідно звернути увагу на створення чек-листу – контрольного списку факторів, властивостей, параметрів, аспектів, компонентів, критеріїв або завдань, структурованих особливим чином з метою досягнення поставлених завдань.

Студенти під час створення постановочного плану стикаються з тим, що деякі бажані для використання засоби, форми або методи роботи не мають належної структури для формування задуму режисера.

Так, наприклад, під час створення відео партитури майбутнього видовища, важливо застосовувати параметри формату, кодування та розмір кадру медіа контенту. Для вдалої та успішної роботи монтажера з режисером при створенні відеопроєкції є необхідним використання анімації.

Анімація – це серія статичних картинок, показаних послідовно, на яких спрощеній формі зображені ключові кадри майбутнього відео. Ця послідовність зображень допомагає зрозуміти як та чи інша сцена будуть виглядати у дії та прорахувати хронометраж сцен.

Наступним проблематичним моментом є використання креативної практики під час роботи режисера над майбутнім видовищем та внесення методики латерального мислення до створення задуму постановки.

Латеральне мислення (*lateralthinking*) – метод нестандартного підходу і вирішення завдань. Сам термін (принцип цілої наукової концепції, що описує) запропонував наприкінці 1960-х рр. Едвард де Боно, нині один з найавторитетніших у світі експертів у сфері креативності. Латеральне мислення як «стрибок» у будь-якому напрямі творчості. Творча помилка як проміжний крок, що не приводить, до відповідних наслідків для результату.

Окрім того, слід звернути увагу на питання внесення інсайту як обов'язкового та ключового моменту, формування задуму режисеру.

Режисерський задум – це творчий процес, в результаті якого зобов'язане оформитися конкретне розуміння і осмислення дійсності, яке і дасть чітку ідеологічну, цивільну позицію, емоційне відчуття, а також пластично-просторове і тональне рішення театралізованого дійства, в єдиному стилістичному і жанровому ключі. Необхідно пам'ятати, що «народження окремих епізодів, сцен відбувається не в логічній послідовності драматургічного розвитку дії, а в результаті непередбачуваної гри фантазії, коли виникає то фінальна сцена, то пролог, то центральні епізоди» [1, 79].

Режисерський задум – це оформлене в уяві режисера конкретно-образне бачення драматургічного матеріалу, втіленого в сценічну форму; це сценічний образ вистави; «... задум – це прочитання твору з позицій сьогодення, точка зору художника на дійсність, відображену в сценарії драматургом» [2, 172].

Варто погодитися з докторами філософських наук та провідними експертами з питань нейронної основи інсайту і творчого мислення Джоном Куніосом та Марком Біманом, що стверджують: «інсайт – це термін, що описує складне розумове явище, суть якого полягає в несподіваному, почасти інтуїтивному прориві до розуміння поставленої проблеми і «раптовому» знаходженні її рішення» [3, 38].

Так, у студентів під час формування задуму повинно бути налагоджене чітке сприйняття інформації, що з допомогою латерального мислення може призвести до моменту інсайту та спровокувати важливі чинники майбутнього видовища.

Слід зазначити, що нині виникла потреба в номінації нових реалій і численних понять, породжених часом. Терміни «акціонізм», «хеппенінг» і «перформанс», що набувають поширення на сценічній площині України, повинні тлумачитися та застосовуватися у режисерській практиці та під час створення постановочного плану.

Таким чином, проблема застосування сучасної термінології під час створення постановочного плану існує і потребує більш детального розгляду та шляхів її подолання. Ця робота розкриває лише певний її аспект, де головним питанням постає створення структури сучасних понять та внесення нових термінів до постановочного плану, а також задіяння креативної практики під час формування режисерського задуму.

Література:

1. Горбов А. С. Режисура видовищно-театралізованих заходів : посібник. Поліфаст, 2004. 79 с.
2. Вовкун В. В. Мистецтво режисури масових видовищ : підручник. Київ, 2015. 172 с.
3. Куніос Д., Біман М. Момент Еврики: учеб. пособие. 5-е изд. Київ, 2017. 38 с.